

Ovádi (Diptera: Tabanidae) v okolí Kladské (CHKO Slavkovský les)

Libor Dvořák

Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

DVOŘÁK L., 2011: Ovádi (Diptera: Tabanidae) v okolí Kladské (CHKO Slavkovský les) (Horse flies (Diptera: Tabanidae) from Kladská surroundings (Slavkovský Les Protected Landscape Area)). – Západočeské entomologické listy, 2: 44–50. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 27-Oct-2011.

Abstract. During the survey in the Kladská surroundings (peatbog area in the Slavkovský Les Protected Landscape Area in western Bohemia) realised in the years 2010–2011, 279 horse fly specimens belonging to 17 species (= 35% of the Bohemian horse fly fauna) were collected. Altogether with some old records, 19 species (= 39% of the Bohemian horse fly fauna) are known from the area under study. Widely distributed and common *Tabanus bromius* Linnaeus, 1758 (33% of specimens collected in the area under study) and *Tabanus maculicornis* Zetterstedt, 1842 (20%) were dominate species. Forest species *Hybomitra distinguenda* (Verrall, 1909) (12%) and psychrophilous sub-mountain to mountain species *Hybomitra aterrima* (Meigen, 1820) (11%) were further relatively common species. Interesting result is the presence of two taiga species *Hybomitra arpadi* (Szilády, 1923) (3%) and *Hybomitra kaurii* Chvála & Lyneborg, 1970 (5%), which occurred together with partially xerophilous species *Tabanus glaucopsis* Meigen, 1820. Records of rare taiga subspecies *Hybomitra nitidifrons confiformis* Chvála & Moucha, 1971 and mountain to alpine species *Glaucops hirsutus* (Villers, 1789) are the most valuable results from the ecological and zoogeographical points of view.

Key words: horse flies, Diptera, Tabanidae, *Glaucops hirsutus*, red list, mountain fauna, western Bohemia, distribution, faunistics

ÚVOD

Poznatky o ovádech Karlovarského kraje jsou nedostatečné. Stěžejním dílem obsahujícím mnoho cenných údajů je monografie VIMMERA (1913). Kusé údaje zahrnující i revidované exempláře Vimmerovy sbírky poté publikovali MOUCHA & CHVÁLA (1956a,b, 1959, 1967, 1968). Data pocházející ze sbírek muzeí v Praze, Brně a Bratislavě sepsala JEŽKOVÁ (1974). Od té doby nebyly z území Karlovarského kraje publikovány žádné údaje týkající se ovádů a nově sebraný materiál pocházející především z výzkumu výsypek a deponovaný ve sbírkách Entomologického oddělení Národního muzea v Praze nebyl dosud zpracován.

V okolí Kladské sbíral ovády přibližně před půl stoletím J. Moucha a v 70. letech 20. století také J. Ježek, a to především larvy, které dochoval do imag. Některé z Mouchových sběrů byly publikovány (viz MOUCHA & CHVÁLA 1967, 1968), všechny exempláře sebrané Mouchou či vychované Ježkem jsou pak uloženy ve sbírkách Národního muzea v Praze a údaje o jejich výskytu na Kladské (bez konkrétních dat a počtů) shromáždila JEŽKOVÁ (1974). Tyto výsledky jsou v práci porovnány se současnými daty.

SLEDOVANÉ ÚZEMÍ

Sledované území se nachází v okolí obce Kladská v nadmořské výšce 800–820 m n. m. Fytogeograficky náleží do českého oreofytika, okresu Slavkovský les, číslo mapovacího pole 5942c. Část území náleží do komplexu NPR Kladské rašeliny (vyhlášeno 1933), kde jsem navštívil dvě jeho části: rašeliniště Tajga a Husí les. Většina plochy těchto rašelinišť je pokryta blatkovými bory (*Pino rotundatae-Sphagnetum*), zbytek pokrývají rohovcové či rašelinné smrčiny (*Mastigobryo-Piceetum* a *Sphagno-Piceetum*). Na jejich otevřených partiích převažují ostřicové vlhké louky se suchopýrem (*Eriophorum* sp.), na rašeliništi Tajga je přítomna větší plocha s keříčkovými společenstvy tvořenými brusnicí borůvkou (*Vaccinium myrtillus*), brusnicí vlochyní (*Vaccinium uliginosum*), šichou černou (*Empetrum nigrum*) nebo klikvou bahenní (*Oxycoccus palustris*). Mimo rezervace převažují kulturní či polokulturní smrčiny a komplexy vlhkých luk a přibřežních porostů u několika rybníků.

Při popisu území bylo částečně čerpáno ze ZAHRADNICKÝ & MACKOVČIN (2004).

MATERIÁL A METODIKA

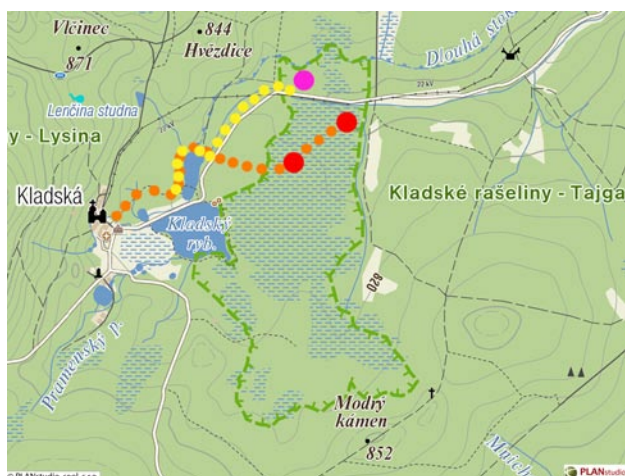
Sběr ovádů probíhal především v roce 2010 (konkrétní data sběrů: 10.VI.2010, 1.VII.2010, 16.VII.2010, 10.VIII.2010) pomocí entomologické sítě po více-méně stejné trase vedoucí různými typy stanovišť rašeliniště Tajga (ostřicová louka, otevřená keříčková společenstva, podmáčená smrčina, blatkový bor) a také po hrázi rybníků a smrčinou západně rezervace. Na dvou místech rašeliniště Tajga byly v průběhu téměř celé sezóny umístěny Malaiseho pasti. V roce 2011 (28.VI.2011, 24.VIII.2011) byly provedeny sběry podél silnice severně od osady Kladská a v jihozápadní části rašeliniště Husí les. (Obr. 1)

K determinaci ovádů a pro excerpci poznámek k ekologii a rozšíření nalezených druhů byla použita práce CHVÁLY (1980), nomenklatura byla převzata z práce CHVÁLY (2009) s jednou výjimkou, kterou komentuji v textu.

Pro veškerý materiál z mých sběrů platí L. Dvořák leg. et det. Dokladový materiál je uložený ve sbírkách Městského muzea Mariánské Lázně (MML) a autora (LD). Další použité zkratky: NMPC = sbírky Národního muzea v Praze, MMBC = sbírky Moravského zemského muzea v Brně.

VÝSLEDKY

Níže uvádím přehled zjištěných druhů. Pokud jsou k dispozici publikované údaje, zmiňuji je jako první. Poté jsou uvedeny kompletní údaje nových sběrů z rašeliniště Tajga a/nebo Husí les a také nálezy z částí mimo území rezervace (pokud jsou k dispozi-

Obr. 1. Zkoumané území. Oranžové tečky – pravidelná trasa průzkumu v roce 2010. Žluté tečky – trasa průzkumu v roce 2011. Červená kolečka – pozice Malaiseho pastí v rašeliništi Tajga v roce 2010. Fialové kolečko – místo sběru v rašeliništi Husí les v roce 2011.

Fig. 1. Area under study. Orange dots – regular route of the survey in 2010. Yellow dots – route of survey in 2011. Red circles – location of Malaise traps on the Tajga peat-bog in 2010. Violet circle – collecting place on the Husí Les peat-bog in 2011.

ci). Nálezový zápis je doplněn o místo uložení dokladových exemplářů. Pokud není sbírka uvedena, nebyly odchycené kusy uchovány. Ke každému druhu jsou uvedeny také stručné komentáře k ekologické charakteristice a rozšíření jednotlivých druhů (obojí platí v rámci České republiky, pokud není uvedeno jinak), vycházející z práce CHVÁLY (1980) a osobních poznatků autora.

Chrysops caecutiens (Linnaeus, 1758)

Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀.

Eurosibiřský. Hojný druh u vody v lesnatých oblastech, vystupuje i do hor.

Chrysops relictus Meigen, 1820

Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).

Eurosibiřský. Hojný vlhkofilný druh, na horách vzácně.

Hybomitra arpadi (Szilády, 1923)

Husí les: 28.VI.2011, 2 ♀♀, MML et LD.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; 28.VI.2011, 5 ♀♀, MML et LD.

Holarctický. Severský druh lesního pásma a tajgy, v ČR jižní hranice rozšíření. Nálezy roztroušené v jihočeské rybníční pánvi, nížinných mokřadech a také v některých pohořích. Pro shrnutí rozšíření v ČR a další diskuzi viz DVOŘÁK (2011).

Hybomitra aterrima (Meigen, 1820) (= *Hybomitra auripila* (Meigen, 1820))

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, jako *auripila*).

Tajga: 1.VII.2010, 7 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 1 ♀.

Husí les: 28.VI.2011, 8 ♀♀.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 6 ♀♀; 18.V.2011, 1 ♂, MML; 28.VI.2011, 7 ♀♀.

Evropský. Hojný druh vlhkých stinných biotopů, zejména na horách. Všichni zaznamenaní jedinci náležejí zlatě ochlupené var. *auripila* (Meigen, 1820), která byla dříve považována za samostatný druh (někteří autoři tuto změnu neakceptují a *H. auripila* je tak např. stále vedena v poslední verzi checklistu ČR, viz CHVÁLA 2009). Tato nová taxonomická kombinace byla publikována SCHACHEM (1994), který našel intermediální jedince. S tímto názorem souhlasí např. T. Zeegers, který podobné jedince našel také (T. ZEEGERS, nepubl. data).

Hybomitra bimaculata (Macquart, 1836)

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽ-

KOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.
Palaearktický. Hojný vlhkomilný druh, na horách obvykle chybí nebo je velmi vzácný.

Hybomitra distinguenda (Verrall, 1909)
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 4 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 2 ♀♀.
Husí les: 28.VI.2011, 10 ♀♀.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 9 ♀♀; 28.VI.2011, 8 ♀♀.
Palaearktický. Hojný druh vlhkých lesnatých oblastí, častější na horách.

Hybomitra kaurii Chvála & Lyneborg, 1970
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 1 ♀.
Husí les: 28.VI.2011, 6 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; 28.VI.2011, 4 ♀♀.
Euroasijský. Druh severské tundry, v ČR nehojně v rybníčních pánvích a na horských rašeliništích a vlhkých loukách, jen lokálně hojnější.

Hybomitra lundbecki Lyneborg, 1959
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 3 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.
Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.
Euroasijský. Hojný lesní druh od nížin po hory.

Hybomitra micans (Meigen, 1804)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 2 ♀♀; 1.VII.2010, 1 ♀, MML.
Husí les: 28.VI.2011, 4 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 28.VI.2011, 1 ♀.
Evropský. Druh především bažinatých až rašelinných biotopů, hojnější na horách.

Hybomitra muehlfeldi (Bauer, 1880)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Palaearktický. Hojný vlhkomilný druh preferující rybníční oblasti, na horách velmi vzácný.

Hybomitra nitidifrons confiformis Chvála & Moucha, 1971
Tajga: 10.VI.2010, 1 ♀, MML.
Palaearktický. Chladnomilný poddruh známý ze se-

verní poloviny Evropy od Belgie po Ural, v ČR jižní hranice rozšíření. Dostí vzácně a ojediněle se vyskytující druh. Více v samostatném odstavci v kapitole Diskuze.

Hybomitra tropica (Linnaeus, 1758)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 1 ♂, LD.
Evropský. Druh preferující vlhké zalesněné oblasti, roztroušeně je nalézán po celém území ČR od nížin po hory, vždy ale jen jednotlivě a vzácně.

Tabanus bromius Linnaeus, 1758
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 32 ♀♀, 1 MML.
Husí les: 28.VI.2011, 24 ♀♀.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 9 ♀♀; 28.VI.2011, 27 ♀♀.
Evropsko-západosibiřský. Jeden z nejhojnějších ovádů obývajících různé biotopy od nížin do hor.

Tabanus glaucopsis Meigen, 1820
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML.
Euroasijský. Obývá různé biotopy od stepí a lesostepí v nížinách až po vyšší polohy hor. V České republice spíše jednotlivě a roztroušeně.

Tabanus maculicornis Zetterstedt, 1842
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, Ježek).
Tajga: 1.VII.2010, 9 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 2 ♀♀; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 2 ♀♀.
Husí les: 28.VI.2011, 28 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 2 ♀♀; 28.VI.2011, 13 ♀♀.
Evropsko-západosibiřský. Hojný druh obývajících různé biotopy od nížin do hor.

Glaucops hirsutus (Villers, 1789)
Tajga: Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 4 ♂♂, 2 MML, 2 LD.
Středoevropský. Horský až vysokohorský druh známý z několika pohoří střední Evropy. U nás velmi vzácný. Více v samostatném odstavci v kapitole Diskuze.

Heptatoma pellucens (Fabricius, 1776)
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀.
Husí les: 24.VIII.2011, 1 ♀.
Evropsko-západosibiřský. Poměrně hojný druh různých stanovišť od nížin po nižší polohy hor.

Haematopota pluvialis (Linnaeus, 1758)

Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, Ježek).

Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 4 ♀♀; 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 10 ♀♀.

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.

Mimo rezervace: feromonový lapač, 10.VIII.2010, 1 ♀; 28.VI.2011, 2 ♀♀.

Eurosibiřský. Velmi hojný druh od nížin po hory, prakticky všudypřítomný.

Haematopota subcylindrica Pandellé, 1883

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1967), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀, MML.

Eurosibiřský. Relativně hojný druh různých stanovišť od nížin do hor.

DISKUZE

Z Čech je dosud uváděno 49 druhů ovádů (CHVÁLA 2009). Uvedeným průzkumem v okolí Kladské jsem zaznamenal 17 druhů (Tabulka 1), což představuje 35 % fauny Čech. Zahrnu-li do počtů i dva druhy udávané z literatury a nepotvrzené touto studií, je z okolí Kladské známo 19 druhů ovádů, tj. 39 % fauny Čech. To je poměrně vysoké číslo na jednu horskou lokalitu. Pro srovnání je možno použít pouze recentně publikovaná data z Jizerských hor a jedné lokality na Šumavě. Z Jizerských hor uvádějí JEŽEK et al. (2008) maximálně 13 druhů na lokalitu, ovšem ze všech lokalit nad 800 m n. m., což je zhruba nad-

mořská výška okolí Kladské, publikovali celkem pouze 14 druhů. Z lokality Pamferova Hut' na Šumavě z nadmořské výšky 905 m udávají DVOŘÁK et al. (2010) 13 druhů ovádů.

Celkem jsem zpracoval 279 jedinců ovádů (Tabulka 1). Dominantními byly všeobecně hojné a rozšířené druhy *Tabanus bromius* (33 % odchycených exemplářů) a *T. maculicornis* (20 %). Dalšími poměrně početnými druhy byly lesní *Hybomitra distinguenda* (12 %) a chladnomilný podhorský a horský druh *H. aterrima* (11 %). Zajímavou skutečností je poměrně vysoké zastoupení dvou tajgových druhů *Hybomitra arpadi* (3 %) a *H. kaurii* (5 %) současně s výskytem spíše teplomilného druhu *Tabanus glaucopis*. Nejcennějšími zjištěnými druhy z hlediska ekologického a zoogeografického významu jsou vzácný tajgový druh *Hybomitra nitidifrons confiformis* a zejména horský až vysokohorský druh *Glaucops hirsutus*. Podrobnější komentář k oběma druhům je připojen v následujících odstavcích.

V Červeném seznamu bezobratlých ČR (JEŽEK & BARTÁK 2005) je zařazen pouze *G. hirsutus* jako zranitelný druh.

Glaucops hirsutus

Nejvýznamnější nález z NPR Kladské rašeliny, rašeliniště Tajga. Jedná se o druh s reliktním rozšířením, který je na všech lokalitách velmi vzácný (CHVÁLA 1964). V Červeném seznamu bezobratlých ČR je řazen jako zranitelný druh (JEŽEK & BARTÁK 2005). První údaj z České republiky pochází z Krkonošského národního parku, konkrétně z lokality

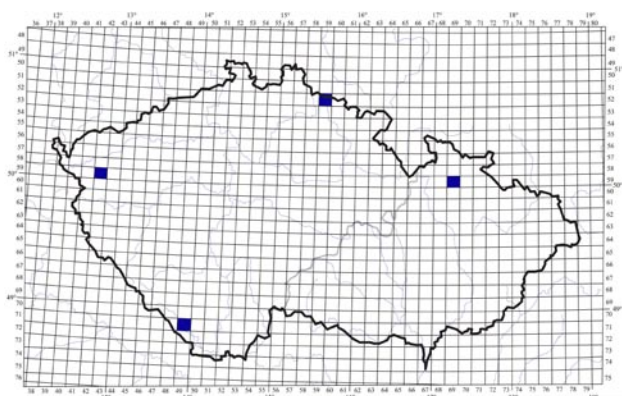
Tabulka 1. Ovádi v okolí Kladské do roku 1974 a v současnosti. Tučně vytištěná data – dominantní druhy.

Table 1. Horse flies of Kladská surroundings until 1974 and in present. Bold typed data – dominating species.

Druh / Species	1974	2010–2011	
<i>Ch. caecutiens</i>		+	4 (1 %)
<i>Ch. relictus</i>	+		
<i>H. arpadi</i>		+	8 (3 %)
<i>H. aterrima</i>	+	+	30 (11 %)
<i>H. bimaculata</i>	+	+	1 (0 %)
<i>H. distinguenda</i>	+	+	33 (12 %)
<i>H. kaurii</i>	+	+	13 (5 %)
<i>H. lundbecki</i>	+	+	5 (2 %)
<i>H. micans</i>	+	+	8 (3 %)
<i>H. muehlfeldi</i>	+		
<i>H. nitidifrons confiformis</i>		+	1 (0 %)
<i>H. tropica</i>	+	+	1 (0 %)
<i>T. bromius</i>	+	+	92 (33 %)
<i>T. glaucopis</i>	+	+	1 (0 %)
<i>T. maculicornis</i>	+	+	56 (20 %)
<i>G. hirsutus</i>		+	4 (1 %)
<i>H. pellucens</i>		+	2 (1 %)
<i>H. pluvialis</i>	+	+	19 (7 %)
<i>H. subcylindrica</i>	+	+	1 (0 %)
suma			279

Obr. 2. Rozšíření *Glaucops hirsutus* v Evropě.
Fig. 2. The distribution of *Glaucops hirsutus* in Europe.

Obr. 3. Rozšíření *Glaucops hirsutus* v České republice.
Fig. 3. The distribution of *Glaucops hirsutus* in the Czech Republic.

Obr. 4. Biotop *Glaucops hirsutus* na rašeliništi Tajga.
Foto: Přemysl Tájek.
Fig. 4. Habitat of *Glaucops hirsutus* on Tajga peat-bog.
Photo: Přemysl Tájek.

Pančava (CHVÁLA 1964), dřívější údaje „Krkonoše“ mohly pocházet jak z české, tak polské strany tohoto pohoří. V práci, mapující výskyt některých druhů ovádovitých České republiky, uvádějí JEŽEK & JEŽKOVÁ (1978) po jednom nálezu z Čech a Moravy a *G. hirsutus* označují za vzácný horský druh. CHVÁLA (1980) shrnuje všechny tři v té době známé údaje, kterými jsou Pančava, Mrtvý luh na Šumavě a Karlova Studánka v Hrubém Jeseníku. Přesné údaje k posledním dvěma lokalitám nebyly nikde publikovány (M. CHVÁLA, osobní sdělení). Údaj z CHKO Žďárské vrchy (FISCHER 2006) z rašelinného litorálu Knižního rybníka byl založen na mylné determinaci (O. FISCHER, in litt.).

Evropské rozšíření *G. hirsutus* shrnuje MALLY (1987), který jej řadí do rodu *Tabanus* Linnaeus, 1758; tento systematický akt je třeba podpořit dalšími studii (T. ZEEGERS, osobní sdělení). MALLY (1987) zmiňuje výskyt v České republice, Polsku, Francii, Švýcarsku a Rakousku. Přestože jsou alpské nálezy roztroušeny prakticky po celých Alpách, *G. hirsutus* zatím nebyl nalezen ani v Německu, ani v Itálii. Pozoruhodný nález, zcela měnící naše znalosti o rozšíření tohoto druhu, pochází z pohoří Retezat v Rumunsku (PARVU 1985). Rozšíření druhu v Evropě je zachyceno na Obr. 2.

Nový nález z Tajgy je pozoruhodný z několika důvodů: (1) Jedná se o čtvrtý nález v rámci ČR a zároveň první nález většího počtu jedinců. (2) Zároveň se jedná teprve o druhý náš údaj, který je publikován se všemi nálezovými daty. (3) Zajímavým způsobem posouvá známý evropský výskyt *G. hirsutus* v Evropě severozápadním směrem (viz též Obr. 2).

Rozšíření *G. hirsutus* v České republice ukazuje Obr. 3, charakter místa nálezu na rašeliništi Tajga Obr. 4.

Hybomitra nitidifrons confiformis

První údaje v česky psané literatuře o tomto druhu z našeho území podávají pod jménem *Hybomitra confinis* (Zetterstedt, 1838) MOUCHA & CHVÁLA (1959) z lokalit Aš a Čeperka a CHVÁLA (1964) z Blatné a Jabkenic. Další údaje, tentokrát pod jménem *H. conformis* (Frey, 1917), uvádějí MOUCHA & CHVÁLA (1968) z lokalit Smržov, Třeboň, Jabkenice, Mutěnice a Lednice a MOUCHA (1971) z Poděbrad. Poté CHVÁLA & MOUCHA (1971) popsali novou subspecii *confiformis* od severského druhu *Hybomitra nitidifrons*, v jejíž typové sérii je i materiál z České republiky (Poděbrady, Jabkenice, Čeperka u Hradce Králové, Třeboň a Lednice) a zároveň zdůvodnili, proč nelze pro tento taxon použít dvě svrchní jména.

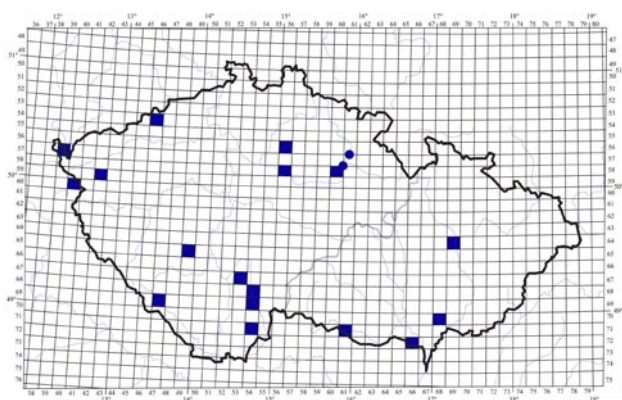
JEŽKOVÁ (1974) zmiňuje některé lokality jako před-

chozí práce a přidává dvě nové: Jezerní slat' a Klikvové rašeliníště u Káleku. Ovšem JEŽKOVÁ (1974) také píše, že starší údaje pod jménem *H. confinis* je nutno brát jako nespolehlivé s ohledem na složitou synonymii rodu *Hybomitra* Enderlein, 1922, a že podle literárního údaje nelze soudit o jaký druh v současném pojetí šlo. S tímto názorem nelze tak zcela souhlasit, protože v každé práci počínaje studií MOUCHY & CHVÁLY (1959) autoři výslovně uvádějí, že tento druh lze odlišit čelním trojúhelníkem lesklým na svém vrcholu. Tento determinační znak je v našich podmínkách unikátní právě pro *H. nitidifrons confiformis*, ať již byla v minulosti nazývána jakkoliv. Navíc většina z těchto starších exemplářů je dokladována v MMBC (Mutěnice) či v NMPC, popřípadě jsou dokonce součástí typové série.

Poté JEŽEK (1977) znovu udává lokalitu Jabkenice při popisu larvy a kukly. Nový a dosud poslední údaj o výskytu *H. nitidifrons confiformis* na území ČR publikoval JEŽEK et al (2005) z Vranova nad Dyjí.

Nový materiál z dosud nepublikovaných lokalit: NMPC: Jezerní slat', 6947, 23.VII.1970, 1 ♀, sběratel neuveden; Hradec Králové, 57-5860-61, datum neuveden, 1 ♀, Uzel leg.; Grygov, 6469, 8.VI.1959, 1 ♀, J. Palásek leg.; Horusický rybník, 6854, 3.VI.1972, 1 ♀, studenti Karlovy University leg.; rašeliníště Červené blato, 7154, 22.V.1990, 3 ♀♀, M. Chvála leg.; Veselí nad Lužnicí, Ruda, 6854, 23.V.1990, 2 ♀♀, M. Chvála leg.; Sodoměřice, 6753, 20.VI.1987, 2 ♀♀, M. Chvála leg.

MML: Nové Mohelno, 6040, Stará Mohelenská slat', rašeliníště, 26.V.2011, 1 ♀, L. Dvořák leg. Jak je z mapy rozšíření patrné (viz Obr. 5), výskyt v ČR je roztroušený po celém území republiky a nový nález z PR Tajga je zajímavým doplňkem k poznání výskytu tohoto druhu u nás. Zajímavý je i ze dvou dalších důvodů: (1) Po takřka sto let starém údaji

Obr. 5. Rozšíření *Hybomitra nitidifrons confiformis* v České republice. Modrá kolečka představují údaje, u kterých se nepodařilo dohledat přesně mapovací pole.

Fig. 5. The distribution of *Hybomitra nitidifrons confiformis* in the Czech Republic. Blue circles represent the records, where accurate mapping code cannot be stated.

z Aše a zhruba 40 let starém nález z Jezerní slatě na pomezí Plzeňského a Jihočeského kraje je tak nález z Tajgy společně s nálezem ze Staré Mohelenské slatě potvrzením výskytu *H. nitidifrons confiformis* v západních Čechách po několika desítkách let. (2) Společně s údaji z Jezerní slatě a Klikvového rašeliníště (a částečně i Staré Mohelenské slatě) se jedná o výjimečný nález z vyšších poloh na rašelinách, ostatní nálezy pocházejí z nížin, konkrétně z rybníčních oblastí nebo údolí větších řek.

ZÁVĚR

Předložená práce shrnuje dosavadní poznatky o fauně ovádů v okolí Kladské ve Slavkovském lese. Současným průzkumem odchycených 279 ovádů v 17 druzích představuje vysoké číslo na jedinou horskou lokalitu; i s předchozími údaji je z Kladské nyní známo 19 druhů ovádů.

Nálezy několika vzácnějších horských a tajgových druhů a zejména vysokohorského druhu *Glaucops hirsutus* řadí tuto lokalitu z pohledu fauny ovádů k podobně cenným horským lokalitám, jako jsou např. Pančava v Krkonoších nebo Mrtvý luh na Šumavě.

LITERATURA

- DVOŘÁK L. 2011: Some data to horse fly fauna (Diptera: Tabanidae) in south-eastern part of the Bohemian Forest, Czech Republic, with notes to *Hybomitra arpadii* (Szilády, 1923). – *Silva Gabreta*, 17 (in press).
- DVOŘÁK L., SYCHRA J. & DVOŘÁKOVÁ K. 2010: Poznámky k entomofauně bývalé pískovny u Pamferovy Hutě (SZ Šumava). – *Erica*, 17: 103–121.
- FISCHER O.A. 2006: Tmavozelená barva láká ovádovitě. – *Acta rerum naturalium*, 2: 51–52.
- CHVÁLA M. 1964: Some new or little known Tabanidae (Diptera) from Czechoslovakia. – *Časopis Československé společnosti entomologické*, 61: 374–383.
- CHVÁLA M. 1980: Tabanidae, pp. 282–390. – In: CHVÁLA M. (ed.): *Krevsající mouchy a střečci. Fauna ČSSR, Vol. 22.* Academia, Praha, 538 pp.
- CHVÁLA M. 2009: Tabanidae Latreille, 1802. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): *Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia.* electronic version 2, 2009. <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera/families/tabanidae.htm>
- CHVÁLA M. & MOUCHA J. 1971: Zur Taxonomie von *Hybomitra nitidifrons* (Szilády, 1914) (Diptera, Tabanidae). – *Notulae entomologicae*, 51: 109–112.
- JEŽEK J. 1977: Larvae and pupae of three European *Hybomitra* species (Diptera, Tabanidae). – *Acta entomologica Musei nationalis Pragae*, 39: 191–207.
- JEŽEK J. & BARTÁK M. 2005: Tabanidae (ovádovití), pp. 276–277. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí.* – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

- JEŽEK J. & JEŽKOVÁ V. 1978: Some results of grid-mapping of horse flies (Diptera, Tabanidae) in Czechoslovakia, pp. 119–142. – In: ORSZÁGH I. (ed.): *Dipterologica bohemoslovaca* 1. Veda, Bratislava, 357 pp.
- JEŽEK J., BARTÁK M., GREGOR T. & KUBÍK Š. 2005: Tabanidae, pp. 122–127. – In: BARTÁK M. & KUBÍK Š. (eds): *Diptera of Podyjí National Park and its environs*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 432 pp.
- JEŽEK J., VONIČKA P. & PREISLER J. 2008: Ovádovití (Diptera: Tabanidae) Jizerských hor a Frýdlantska. – *Sborník Severočeského muzea, Přírodní vědy, Liberec*, 26: 187–200.
- JEŽKOVÁ V. 1974: Současný stav faunistického výzkumu čeledi ovádovitých (Insecta, Diptera, Tabanidae) na území ČSSR. – Ms., nepubl., disertační práce, 99 pp. (Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha).
- MALLY M. 1987: *Glaucops* Szilady, 1923, eine Untergattung des Genus *Tabanus* Linné, 1758, – *Tabanus promesogaeus* nom. n. für *Tabanus mesogaeus* Peus. – *Entomofauna*, 8: 257–266.
- MALLY M. 1989: *Catalogus Faunae Austriae*, Teil XIX k: Diptera: Tabanidae. – Der Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 54 pp.
- MOUCHA J. 1971: Die Bremsen im mittleren Elbetal Böhmens. – *Angewandte Parasitologie*, 12: 34–38.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1956a: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) sbírky Vimmerovy. – *Přírodovědecký sborník Ostravského kraje*, 17: 147–151.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1956b: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) Československa (II. část: Haematopotinae). – *Folia Zoologica*, 5: 259–270.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1959: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) Československa (IV. část: Tabaninae 2). – *Folia Zoologica*, 8: 161–174.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1967: Beschreibung des Männchens von *Haematopota scutellata* nebst Bemerkungen über die Gattung *Haematopota* Meig. in der Tschechoslowakei (Diptera, Tabanidae). – *Acta entomologica bohemoslovaca*, 64: 224–231.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1968: Die Gattung *Hybomitra* Enderlein, 1922 in der Tschechoslowakei. – *Acta faunistica entomologica Musei nationalis Pragae*, 12: 263–294.
- PARVU C. 1985: *Chrysops divaricatus* Loew, 1858 and *Tabanus (Glaucops) hirsutus* (Villers, 1789) (Diptera, Tabanidae) in Romania's fauna. – *Travaux du Muséum National d'Histoire naturelle „Grigore Antipa“*, 27: 157–163.
- SCHACHT W. 1994: Zweiflüger aus Bayern V (Diptera: Coenomyiidae, Xylophagidae, Xylomyiidae, Tabanidae, Athericidae, Rhagionidae). – *Entomofauna (Zeitschrift für Entomologie)*, 15(46): 521–534.
- VIMMER A. 1913: Seznam českého hmyzu dvoukřídleho (Catalogus Dipteriorum). – *Entomologické příručky*, 8: 1–99.
- ZAHRADNICKÝ J. & MACKOVČIN P. (eds) 2004: Plzeňsko a Karlovarsko. – In: MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds): *Chráněná území ČR, svazek XI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha*, 588 pp.